

Metodické doporučení pro žadatele – střední školy k **Výzvě adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny září–prosinec 2022** (č. j.: MSMT-188335/2022-1) **ve vztahu k mladistvým ve věku od 15 do 18 let**

Výzva adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny září–prosinec 2022 je zaměřena na podporu volnočasových adaptačních skupin **i pro děti cizinců migrující z Ukrajiny, které pobývají v ČR a jsou ve věku od 15 do 18 let a zároveň nenavštěvují střední školu**. Požádat o dotaci mohou i střední školy.

1. Doporučení: vytvářet homogenní věkové skupiny dětí cizinců ve věku od 15 do 18 let

Vlastní výzva umožňuje vytvářet i homogenní skupiny dětí cizinců, které jsou si blízké věkem. **S ohledem na efektivnější aplikaci poskytované podpory doporučujeme, aby takovéto věkově homogenní skupiny vznikaly přednostně**. Samozřejmě nadále platí, že pokud žadatel nemá k takovému uspořádání skupin dětí prostorové, personální, materiální a organizační podmínky, může skupiny vytvářet i pro děti ve věku od 3 do 18 let.

2. Doporučení: před podáním žádosti zmapovat potenciální zájem

Žadatelům doporučujeme, aby si před podáním žádosti zmapovaly potenciální zájem o tyto aktivity například prostřednictvím místně příslušných Integračních center v jednotlivých krajích (Integrační centra jsou pod správou Ministerstva vnitra), kontakty a další informace jsou k dispozici na webových stránkách: <https://www.integracnicentra.cz/>.

3. Doporučení: možnost využít sylabu pro výuku českého jazyka

Aktivity, kterou jsou výzvou podporovány, se uskutečňují v rámci tzv. šablon = bloků, které jsou v rozsahu 20 hodin. Tyto šablony = bloky lze aplikovat opakovaně, tzn., že dětem se tak může poskytovat kontinuální podpora v časovém rozsahu n-násobek 20 hodin. Lze tak poskytovat adaptační aktivity v rozsahu 20 hodin, 40 hodin, 60 hodin atd. s tím, že horní limit je omezen maximální výší dotace.

Pro lepší zacílení jazykové **podpory je možné využít připravený sylabus s návrhem obsahu mimoškolního vyučování v češtině pro budoucí středoškoláky v rozsahu až 80 hodin**

(odstupňováno po 20 hodinách), lze samozřejmě adekvátně uzpůsobit i pro menší počet hodin; **v případě většího počtu hodin je možné při přípravě obsahu těchto bloků vycházet z modelových situací, které jsou dostupné na těchto webových stránkách: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyt/pro-ucitele/modelove-situace/?v=a2>**. Modelové situace jsou členěny dle řečových dovedností a jazykových úrovní.

Struktura vyučování: jedno téma je určeno pro 4 volnočasové (vyučovací) jednotky = 1 blok.

Jedna volnočasová (vyučovací) hodina = 60 minut.

Volnočasové (vyučovací) jednotky lze slučovat například v případě procházek, výletů a rozdělovat přestávky tak, jak vyučující uzná za vhodné.

Základní principy vyučování: aktivity se konají mimo vyučování, proto musí zahrnovat hlavně různorodé činnosti, které tento návrh pouze naznačuje a doporučuje. Předpokládá se, že vyučující, ale i sami účastníci budou aktivně vytvářet program podle konkrétních podmínek školy. Účastníkům by měla být ponechána volnost a mělo by jim být umožněno, aby přicházeli se svými nápady. Učitel působí jako moderátor a průvodce aktivitou, u písemných aktivit jako korektor. Je vhodné, aby byli do této výuky zapojeni ostatní středoškolští (případně i vysokoškolští) žáci/studenti, jejichž prvním jazykem je čeština. Tyto žáky je především možné využít v rámci tzv. tandemové výuky.

Procvičování fonetiky: nepřesáhne v jednom bloku o 4 jednotkách 15 minut systematických cvičení. Jinak se předpokládá, že učitel bude během činnosti z tohoto hlediska mluvní projevy účastníků pozorovat, a pokud jejich projevy budou nesrozumitelné, může je přirozeným způsobem korigovat.

Procvičování gramatiky: pokud se nabízí procvičení určitého gramatického jevu (např. akuzativ po otázkách Koho hledáte? Co si potřebujete půjčit? a další formy po otázkách Kde jste? Kam jdeme? Čím pojedeme?), doporučujeme procvičovat gramatiku přirozeným a nenásilným způsobem bez výkladů gramatického učiva. Učitel však dbá na to, aby nebyly zafixovány nesprávné formy.

Vytváření písemných projevů: Pokud účastníci tvoří nějaké písemné texty, pracují na nich společně a musí dospět k jazykově správnému výsledku, během této činnosti využívají všechny dostupné jazykové pomůcky včetně překladačů, korektorů, slovníků. Učitel je upozorňuje na chyby, ale vede je tak, aby hledali správné řešení sami za pomoci těchto pomůcek.

Poslední blok je zcela ponechán na volbě vyučujících ve škole s tím, že dodrží principy, které jsme uvedli výše. Ve 4. bloku se předpokládají aktivity, které max. zohledňují specifika příslušného středoškolského oboru vzdělání, zejména v lexikální a praktické oblasti. Mělo by se jednat o první vstupní přípravu pro studium v daném oboru.

BLOK 1 (20 hodin)

Téma	Konkretizace tématu	Neformální aktivity	Fonetika
Seznámení a navázání kontaktu	Základní pozdravy, podání základních informací o sobě (jméno, adresa, číslo telefonu, e-mail, místo původu) formální a neformální seznámení, tykání x vykání	Různé seznamovací hry	Rozlišování kvality krátkých samohlásek (zaměření na rozlišování e a i, o a a)
Jazykové strategie	Jak mluvím, rozumím x nerozumím Jak se to řekne, jak se správně vyslovuje, jak se to píše (hláskování), co to znamená Práce se slovníkem, s překladáčem	Video Jak si něco půjčit od souseda ¹ Video Jak vyplnit formulář ² Podle videa Jak si něco půjčit od souseda lze hledat název různých předmětů Soutěže typu Kdo dříve najde význam slova ve slovníku pomocí překladáče	Rozlišování správné kvantity samohlásek
Rozvrh a předměty	Dny v týdnu, učební předměty, který den, v kolik hodin, omluva z vyučování (ústní a písemná)	Bingo s názvy předmětů Hledání kartiček s dny a časy Zpětné diktování dnů a časů Doplňovačky	Diftong au
Organizace vyučování	Data, volné dny/prázdniny, přítomnost a nepřítomnost vyučujících, změny rozvrhu, jednoduchý popis aktivit (píšeme test, jdeme na výlet)	Hledání v kalendáři Hlasování o termínu pomocí online aplikace Zpětný zápis data	Správné čtení písmena ě

¹ Konkrétní video je k dispozici zde: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyty/a1/pro-ucitele/vyukova-video/jak-si-neco-pujcit-od-soused-a1/>

² Konkrétní video je k dispozici zde: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyty/a1/pro-ucitele/vyukova-video/jak-vyplnit-formular-a1/>

		Hádání měsíců podle obrázků Hledání svátků podle obrázků (pro šikovnější)	
Základní orientace v budově školy	Plán školy, důležité místnosti v budově školy (místnosti učitelů, kabinety, ...) Základní směry: nahoře, dole, napravo, nalevo, vedle Hledám X.Y. (lze procvičit akuzativ Mž a F)	Hledání různých předmětů podle umístění v místnosti Doplnění slepého plánu školy Video Jak se orientovat v budově ³ Hledání osob na kartičkách	Odstaňování rozdílů výslovnosti tvrdého y a měkkého i (y je v češtině pouze písmeno)

BLOK 2 (20 hodin)

Téma	Konkretizace tématu	Neformální aktivity	Fonetika
Objednáváme jídlo ve školní jídelně	Jídelníček, co rád/a jím, co jsem jedl/a na Ukrajině, co mi chutná x nechutná	Autentické objednání jídla přes školní stránky Hledání názvů jídel v rámci her Můj ideální jídelníček Společná příprava jednoduchého ukrajinského jídla (v případě možností) nebo nákupní seznam potravin pro přípravu ukrajinského jídla	Správné rozlišování písmen české abecedy ve výslovnosti
Orientace v okolí školy	Důležité budovy v okolí školy (kde jsme, kam jdeme), oslovení neznámých osob, hledání cesty (kde je ...)	Procházka po okolí školy (po městě) Autentické hledání různých důležitých budov Hledání budov pomocí her s kartičkami	Rozlišování konsonantů s háčky (ž, š, č)
Jedeme na malý výlet	Plánování a realizace krátkého výletu do nejbližšího okolí dopravním	Hledání místa na mapě a hlasování o alternativách	Správná výslovnost g, h, k

³ Konkrétní video je k dispozici zde: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyty/a1/pro-ucitele/vyukova-video/jak-se-orientovat-v-budove-a1/>

	prostředkem/pěšky (kam pojedeme, jak/čím pojedeme, v kolik hodin, kde se sejdeme)	Hry s kartičkami (dopravní prostředky) Skutečná realizace výletu Album z výletu (šikovní můžou také popsat stručně, kde byli, co viděli)	
Rád/a sportuji	Možnosti sportovních aktivit ve škole nebo v místě školy, návštěva sportovních zařízení (např. bazén, běžecký stadion), co můžeme dělat v naší tělocvičně, Který sport chci dělat	Procvičování názvů sportů a sportovních činností s kartičkami Vyzkoušení různých sportů v tělocvičně nebo na stadioně Volba sportovní soutěže a příprava mezinárodního utkání Ukrajina x ČR, příprava grafické pozvánky na soutěž	Správná výslovnost ř
Kultura ve škole nebo ve městě	Kulturní činnosti, které můžu dělat ve škole nebo v místě školy Co rád/a dělám ve volném čase Co chci dělat ve volném čase Pozvání na nějakou aktivitu (ústní, písemné)	Procvičování různých názvů volnočasových činností na kartičkách Diskuse nad kulturním programem místa školy Hledání víkendového programu (V případě, že někdo zpívá, hraje, natáčí videa, maluje, je možné uspořádat nějakou akci, kde představí svou činnost pro ostatní)	Výslovnost slabikotvorného r, l

BLOK 3 (20 hodin)

Téma	Konkretizace tématu	Neformální aktivity	Fonetika
Kdo jsem	Krátká prezentace, kde a kdy jsem se narodil/a, kde jsem bydlel/a co jsem se učil/a, co dělám teď (můžeme citlivě zařadit téma rodina, pokud to považujete za vhodné)	Hledání představovaného Jak se představím na Instagramu Co si napíšu do Bio na Facebooku „Storíčko“, které mě představuje	Výslovnost dě, tě, ně x de, te, ne

		Chci být influencer (Co chci představit)	
Vzájemně se poznáváme	Co se mi tady líbí/nelíbí Znalosti Čechů o Ukrajině, moje znalosti o ČR	Hlasování o věcech, které se mi líbí nebo nelíbí Vyplňování kvízů o ČR Příprava ankety o Ukrajině Soutěž ve znalostech o obou zemích Oblíbené místo v ČR nebo na Ukrajině (různé prezentace)	Výslovnost di, ti, ni x dy, ty, ny
Pravidla	Pravidla ve škole (co můžeme, nesmíme, musíme dělat ve škole, známkování) Hygienická pravidla (spojená například s covidem) Pravidla silniční bezpečnosti (jízda na kole apod.)	Vypracování seznamu 10 nejdůležitějších pravidel ve škole Poznáváme bezpečnostní nápisy ve škole Aktivita na dopravním hřišti Poznáváme dopravní značky	Čtení obtížných souhláskových skupin
První pomoc při nemoci	Jak zavolat záchranku Bolí mě Základní orgány lidského těla Objednání k lékaři	Video Jak zavolat záchranku ⁴ Video Jak říct, že vás něco bolí ⁵ Video Jak se objednat ⁶ Hry s kartičkami (lidské tělo)	Čtení obtížných souhláskových skupin
Společná činnost nebo alternativně řešení krizových situací	Třídění odpadu, úklid kolem školy, veřejně prospěšná činnost podle podmínek školy (co budeme společně dělat, co potřebuji), popis činnosti	Hlasování o činnosti Společná aktivita a příprava na vybrané téma Fotodokumentace a její popis	Správný přízvuk u slov
	Krizové situace a jejich řešení:	Video Jak se orientovat v MHD ⁷	

⁴ Konkrétní video je k dispozici zde: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyty/a1/pro-ucitele/vyukova-video/jak-zavolat-zachranku-a1/>

⁵ Konkrétní video je k dispozici zde: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyty/a1/pro-ucitele/vyukova-video/jak-rici-ze-vas-neco-boli-a1/>

⁶ Konkrétní video je k dispozici zde: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyty/a1/pro-ucitele/vyukova-video/jak-se-objednat-a1/>

⁷ Konkrétní video je k dispozici zde: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyty/a1/pro-ucitele/vyukova-video/jak-se-orientovat-v-mhd-a1/>

	Hoří Nefunguje elektřina Neteče voda Zapomněl jsem ... Ztratil jsem ... apod.	Video Jak se zeptat na ztracenou věc ⁸ Hledání řešení různých krizových situací	
--	--	---	--

BLOK 4 (20 hodin)

Téma	Konkretizace tématu	Neformální aktivity
Téma 1: zvolí učitel dle oborového zaměření SŠ	Konkretizaci definuje učitel dle oborového zaměření SŠ Například: Proč se mi líbí tento obor Jednoduchý popis profese Popis vybavení pro odborný výcvik a odbornou praxi	Například: Příprava na odbornou praxi a odborný výcvik Exkurze v praktické dílně Hry pro seznámení se s klíčovými termíny oboru Hry pro porovnání odborných výrazů v ukrajinštině a češtině
Téma 2: zvolí učitel dle oborového zaměření SŠ	Konkretizaci definuje učitel dle oborového zaměření SŠ	
Téma 3: zvolí učitel dle oborového zaměření SŠ	Konkretizaci definuje učitel dle oborového zaměření SŠ	
Téma 4: zvolí učitel dle oborového zaměření SŠ	Konkretizaci definuje učitel dle oborového zaměření SŠ	
Téma 5: zvolí učitel dle oborového zaměření SŠ	Konkretizaci definuje učitel dle oborového zaměření SŠ	

⁸ Konkrétní video je k dispozici zde: <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyty/a1/pro-ucitele/vyukova-video/jak-se-zeptat-na-ztracenou-vec-a1/>